БАЯНХОНГОР АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Баянхонгор сумын Засаг даргын 2023 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

Аудитын код: БНА-2024/18/НА-СТА-ТТЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn
Баянхонгор хот
2024.03.25

Баянхонгор аймаг дахь Төрийн аудитын газрын дарга, Тэргүүлэх аудитор: Б.Мөнхбат
Утас: 99007576 Цахим хаяг: munkhbatb@audit.gov.mn
Ахлах аудитор: М.Алтантуяа
Утас: 99442140 Цахим хаяг: altantuyam@audit.gov.mn
Аудитор: Б.Нарангэрэл
Утас: 99009293 Цахим хаяг: Narangerelb@audit.gov.mn
Цахим хуудас: www.audit.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

АГУУЛГА

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ 3

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ 5

3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА 13

3.4.1 Мөнгөн хөрөнгө 14

3.5.2 Авлага 15

3.5.4 Бараа материал 15

3.5.6 Үндсэн хөрөнгө 16

3.5.7 Өр төлбөр 17

3.5.10 Засгийн газрын хувь оролцоо 18

3.5.11 Орлогын данс 18

3.5.12 Зардлын данс 19

4. АУДИТЫН ТАЙЛАН 24

4.1 Ерөнхий зүйл 24

4.2 Материаллаг байдал 25

4.5 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт 25

4.6 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал 25

4.6.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт 25

4.7 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт 26

4.7.1 Завсрын аудитын талаар 26

5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ 26

5.1 Албан шаардлага 26

5.2 Зөвлөмж 27

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ 28

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
ТӨБЗГ	Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газар

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ

БАЯНХОНГОР АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР
310 дугаар байр, Лувсанданзанжанцангийн
өргөн чөлөө 3 дугаар гудамж, Номгон 1 дүгээр баг,
Баянхонгор сум, Баянхонгор аймаг, 64101
Утас: (976) 70442584
Цахим шуудан:procurement. bayankhongor@audit.gov.mn

2024.03.25 № 2/94

танай__________-ны № __________ -т

БАЯНХОНГОР СУМЫН ЗАСАГ ДАРГА
Г.ЭНХБАЯР ТАНАА

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.3-д заасны дагуу Баянхонгор сумын Засаг даргын 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх нэгтгэсэн санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Баянхонгор сумын Засаг даргын 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан.

Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Байгууллагын удирдлага нь санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангаа бэлтгэхдээ нягтлан бодох бүртгэлийн тасралтгүй байх зарчмыг ашигласан байна. Цаашид тус байгууллагын талаар чиг үүрэг нь өөрчлөгдөж татан буугдах, нэгдэх асуудал гараагүй тул байгууллагын тасралтгүй байдлын талаар нөхцөл үүсээгүй гэж үзсэн болно.

Аудитын гол асуудал

Аудитыг гүйцэтгэхэд аудитын хамрах хүрээний хязгаарлалт хийх шаардлагагүй болон хангалттай, зохистой нотолгоог олж авах боломжгүй нөхцөл үүсээгүй тул бидний олж авсан нотолгоо нь аудитын дүгнэлтийн суурь болоход хүрэлцээтэй, зохистой гэж үзлээ.

D- alban bichig 2024 A4 TOOT
5020354

Тус сум нь 15 нэр төрлийн орлогоор 9,245,668.0 мянган төгрөг төвлөрүүлэхээс 10,210,047.6 мянган төгрөгийг төвлөрүүлж, нийт орлого 110.4 хувьтай биелүүлж, аймгийн төсөвт 1,827,813.9 мянган төгрөгийг төвлөрүүлсэн.

Бусад асуудлын хэсэг

Байгууллагын удирдлага бусад мэдээлэлтэй холбоотой үүрэг хариуцлагыг хүлээнэ. Баянхонгор сумын Засаг даргын 2020-2024 онд хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны мөрийн хөтөлбөрийн 2023 оны хэрэгжилтийг 86.1 хувийн гүйцэтгэлтэй гэж тайлагнасан байна.

Баянхонгор сумын Засаг даргын санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангаас бусад үйл ажиллагааны тайлан, мэдээ, гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний биелэлт зэрэг мэдээлэлтэй танилцсан. Танилцахад материаллаг буруу илэрхийлсэн зүйл илрээгүй.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Баянхонгор сумын Засаг даргын санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн нэгтгэсэн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ
АУДИТОР Б.МӨНХБАТ

D- alban bichig 2024 A4 TOOT

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан

/мянган төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	**ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**3,106,741.8**	**3,498,231.7**
31	**МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ**	**1,406,454.4**	**1,367,002.1**
31200	**Банкинд байгаа бэлэн мөнгө**	**1,406,454.4**	**1,367,002.1**
31210	**Төгрөг**	**1,406,454.4**	**1,367,002.1**
31211	Төрийн сангийн харилцах	1,406,454.4	1,367,002.1
33	**АВЛАГА**	**976,850.1**	**916,877.8**
33100	Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	431.6	633.4
33500	**Бусад авлага**	**15,633.5**	**3,849.7**
33510	Байгууллагаас авах авлага	15,633.5	3,849.7
33600	**Зээлийн авлага**	**960,785.0**	**912,394.7**
33610	**Дотоод эх үүсвэрээс олгосон зээлийн авлага**	**960,785.0**	**912,394.7**
33612	Хувь хүмүүст олгосон зээл	960,785.0	912,394.7
35	**БАРАА МАТЕРИАЛ**	**162,836.3**	**396,668.8**
35400	**Хангамжийн материал**	**162,836.3**	**383,557.8**
35410	Бичиг хэргийн материал	20,112.6	21,086.6
35420	Аж ахуйн материал	69,847.6	249,665.1
35430	Сэлбэг хэрэгсэл	14,192.5	23,887.5
35450	Барилгын засварын материал	820.0	820.0
35470	Бусад хангамжийн материал	57,863.6	88,098.6
35600	Мал амьтад	0.0	13,111.1
36	**НӨӨЦИЙН БАРАА**	**560,601.0**	**817,683.0**
36600	Бусад нөөц	560,601.0	817,683.0
2	**ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**1,839,508.9**	**2,487,467.5**
39	**ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ**	**1,839,508.9**	**2,487,467.5**
39200	**Биет хөрөнгө**	**1,751,285.6**	**2,399,886.8**
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	1,866,032.0	2,085,515.9
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	-527,083.2	-593,176.2
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	208,135.2	242,196.2
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	-138,318.6	-148,554.5
39205	Машин тоног төхөөрөмж(компьютер)	359,907.8	417,171.7
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-215,354.5	-243,015.5
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	273,658.8	294,058.3
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-90,339.2	-115,678.8
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	16,900.0	464,226.8
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	-2,726.0	-3,938.5
39217	Ном	473.3	1,081.4
39300	**Биет бус хөрөнгө**	**88,223.3**	**87,580.8**
39301	Програм хангамж	4,375.0	4,375.0
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	-2,603.7	-3,246.2
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	86,452.0	86,452.0
3	**НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II**	**4,946,250.7**	**5,985,699.3**
4	**НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР**	**38,479.2**	**37,068.9**
41	**БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР**	**38,479.2**	**37,068.9**
41300	**Өглөг**	**38,479.2**	**37,068.9**
41310	Ажилчидтай холбогдсон өглөг	248.4	388.2
41320	Бараа үйлчилгээний зардлын өглөг	9.5	9.5
41360	**Бусад өглөг**	**38,221.3**	**36,671.2**
41361	Байгууллагад төлөх өглөг	38,221.3	36,498.4
41362	Хувь хүмүүст төлөх өглөг	0.0	172.8
5	**ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН**	**4,907,771.5**	**5,948,630.4**
51	**Засгийн газрын хувь оролцоо**	**4,907,771.5**	**5,948,630.4**
51100	Засгийн газрын оруулсан капитал	956,190.3	956,190.3
511002	Орон нутгийн төсвийн оруулсан хөрөнгө	956,190.3	956,190.3
51200	**Хуримтлагдсан үр дүн**	**3,584,785.3**	**4,625,644.1**
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	44,805,564.5	3,584,785.3
51220	Тайлант үеийн үр дүн	-41,220,779.2	1,040,858.9
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	366,795.9	366,795.9
6	**ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V**	**4,946,250.7**	**5,985,699.3**

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн үр дүнгийн тайлан

/мянган төгрөг/

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
I	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)**	**13,018,333.2**	**13,117,290.6**
11	**ТАТВАРЫН ОРЛОГО**	**8,232,680.3**	**10,034,939.3**
110	**Орлогын албан татвар**	**6,724,291.8**	**8,298,344.6**
1100	**Хувь хүний орлогын албан татвар**	**6,724,291.8**	**8,298,344.6**
110001	Цалин, хөдөлмөрийн хөлс, шагнал, урамшуулал болон тэдгээртэй адилтгах хөдөлмөр эрх	5,026,614.3	6,971,825.0
110002	Үйл ажиллагааны орлого	906,853.7	423,614.3
110003	Хөрөнгийн орлого	494,510.5	598,302.0
110004	Хөрөнгө борлуулсны орлого	296,313.3	304,603.3
113	**Хөрөнгийн албан татвар**	**279,669.2**	**604,479.7**
113001	Үл хөдлөх эд хөрөнгийн албан татвар	246,725.2	546,757.1
113002	Бууны албан татвар	5,080.0	10,961.0
113004	Малд ногдуулах албан татвар	27,864.0	46,761.6
118	**Бусад татвар, төлбөр, хураамж**	**1,228,719.2**	**1,132,115.0**
1180	**Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж**	**708,220.8**	**800,434.8**
118001	Улсын тэмдэгтийн хураамж	47,369.5	40,109.4
118006	Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр	2,182.5	0.0
118009	Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	658,668.8	760,325.4
1181	**Газрын төлбөр**	**87,618.5**	**193,841.0**
118101	Газрын төлбөр	87,618.5	138,909.7
118102	Дуудлага худалдаа	0.0	54,931.3
1182	**Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр**	**409,414.7**	**135,371.6**
118202	Ан амьтны нөөц ашигласны төлбөр	399,542.4	125,280.0
118203	Ус, рашааны нөөц ашигласны төлбөр	9,872.3	10,091.6
1183	**Бусад татвар**	**23,465.3**	**2,467.6**
118301	Бусад татвар	23,465.3	2,467.6
12	**ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО**	**1,120,685.9**	**1,778,281.3**
120	**Нийтлэг татварын бус орлого**	**1,120,685.9**	**1,778,281.3**
120003	Торгуулийн орлого	442,181.3	177,615.0
120004	**Төсөв байгууллагын өөрийн орлого**	**332,274.1**	**678,859.8**
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	8,400.0	8,400.0
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	323,874.1	670,459.8
120017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Үндсэн хөрөнгө	344,831.5	779,063.4
120018	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Бараа материал	1,399.0	142,743.1
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**3,664,967.0**	**1,304,070.0**
1310	**Улсын төвлөрсөн төсвөөс**	**134,771.9**	**73,037.9**
131003	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	134,771.9	73,037.9
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	**405,646.5**	**149,928.9**
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	388,829.5	120,520.6
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	16,817.0	29,408.3
1320	**Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих**	**3,124,548.6**	**1,081,103.2**
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	2,476,329.8	0.0
132007	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	648,218.8	1,081,103.2
II	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН**	**11,624,895.5**	**12,038,164.7**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**11,624,895.5**	**12,038,164.7**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**3,601,595.4**	**5,227,000.8**
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	**790,467.6**	**1,309,202.6**
210101	Үндсэн цалин	778,467.6	998,093.5
210102	Нэмэгдэл	0.0	240,672.8
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	0.0	56,486.3
210104	Урамшуулал	12,000.0	13,950.0
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	**103,939.1**	**143,933.9**
210201	Тэтгэврийн даатгал	77,162.6	94,478.4
210202	Тэтгэмжийн даатгал	7,330.7	12,875.1
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	5,562.1	10,106.1
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	1,252.9	2,459.2
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	12,630.8	24,015.1
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	**89,585.1**	**118,962.9**
210301	Гэрэл, цахилгаан	9,557.0	17,972.1
210302	Түлш, халаалт	75,870.9	92,322.6
210303	Цэвэр, бохир ус	4,157.2	8,668.2

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	**833,220.7**	**2,047,206.7**
210401	Бичиг хэрэг	21,235.3	30,955.5
210402	Тээвэр, шатахуун	48,153.9	58,437.7
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	12,424.4	13,814.0
210404	Ном, хэвлэл	322.0	9,228.5
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	718,050.0	778,800.0
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	15,240.7	15,707.8
210407	Аж ахуйн материал худалдан авах зардал	1,501.9	19,664.6
210408	Бараа материал акталсны зардал	16,292.6	0.0
210409	Бараа материал шилжүүлсний зардал	0.0	1,120,598.6
2105	**Нормативт зардал**	**10,816.2**	**10,104.7**
210502	Хоол, хүнс	10,816.2	10,104.7
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	**9,346.6**	**43,326.3**
210604	Урсгал засвар	9,346.6	43,326.3
2107	**Томилолт, зочны зардал**	**0.0**	**4,754.0**
210702	Дотоод албан томилолт	0.0	4,754.0
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	**1,131,784.6**	**748,408.2**
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	1,131,128.1	748,121.7
210803	Даатгалын үйлчилгээ	413.8	0.0
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	242.7	286.5
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	**632,435.5**	**801,101.4**
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	401,374.2	606,982.2
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	1,500.0	9,397.0
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	229,561.3	184,722.2
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	**8,023,300.1**	**6,811,163.9**
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	**84,128.3**	**55,313.4**
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	20,022.1	0.0
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	57,048.1	9,440.0
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	7,058.1	45,873.4
2134	**Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт**	**7,225,562.0**	**4,928,036.6**
213401	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт төсөвт байгууллага	7,187,546.7	4,928,021.6
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	38,015.3	0.0
213405	Нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	0.0	15.0
2135	**Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг**	**713,609.8**	**1,827,813.9**
213505	Төсвийн ерөнхийлөн захирагч хооронд хийсэн санхүүжилт	713,609.8	1,827,813.9
III	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III)=(I)-(II)**	**1,393,437.6**	**1,079,125.9**
V	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН**	**42,614,216.9**	**38,267.0**
225010	Үнэ төлбөргүй гарсан зардал - Үндсэн хөрөнгө	40,131,570.5	7,315.0
225011	Үнэ төлбөргүй гарсан зардал - Бараа материал	2,482,646.4	30,952.0
VI	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НИЙТ ҮР ДҮН (VI)=(III)+(IV)-(V)**	**-41,220,779.2**	**1,040,858.9**

2.3 Аудит хийсэн нэгтгэсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

/мянган төгрөг/

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
1	**2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	**14,355,674.8**	**12,701,554.4**	**19,138,938.5**	**46,196,167.7**
2	**Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт**	**-13,399,484.5**	**-12,334,758.5**	**25,666,626.0**	**-67,617.0**
3	**Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл**	**956,190.3**	**366,795.9**	**44,805,564.5**	**46,128,550.8**
9	**Тайлант үеийн үр дүн**	**0.0**	**0.0**	**-41,220,779.2**	**-41,220,779.2**
10	**2022 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	**956,190.3**	**366,795.9**	**3,584,785.3**	**4,907,771.5**
11	**2023 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл**	**956,190.3**	**366,795.9**	**3,584,785.3**	**4,907,771.5**
13	**Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл**	**956,190.3**	**366,795.9**	**3,584,785.3**	**4,907,771.5**
19	Тайлант үеийн үр дүн	0.0	0.0	1,040,858.9	1,040,858.9
20	**2023 оны 12-р сарын 31-наарх үлдэгдэл**	**956,190.3**	**366,795.9**	**4,625,644.1**	**5,948,630.4**

2.4 Аудит хийсэн нэгтгэсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

/мянган төгрөг/

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
I	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (I)**	**17,478,553.5**	**12,287,368.1**
11	**ТАТВАРЫН ОРЛОГО**	**8,232,680.3**	**10,034,939.3**
110	**Орлогын албан татвар**	**6,724,291.8**	**8,298,344.6**
1100	**Хувь хүний орлогын албан татвар**	**6,724,291.8**	**8,298,344.6**
110001	Цалин, хөдөлмөрийн хөлс, шагнал, урамшуулал болон тэдгээртэй адилтгах хөдөлмөр эрх	5,026,614.3	6,971,825.0
110002	Үйл ажиллагааны орлого	906,853.7	423,614.3
110003	Хөрөнгийн орлого	494,510.5	598,302.0
110004	Хөрөнгө борлуулсны орлого	296,313.3	304,603.3
113	**Хөрөнгийн албан татвар**	**279,669.2**	**604,479.7**
113001	Үл хөдлөх эд хөрөнгийн албан татвар	246,725.2	546,757.1
113002	Бууны албан татвар	5,080.0	10,961.0
113004	Малд ногдуулах албан татвар	27,864.0	46,761.6
118	**Бусад татвар, төлбөр, хураамж**	**1,228,719.2**	**1,132,115.0**
1180	**Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж**	**731,686.1**	**802,902.4**
118001	Улсын тэмдэгтийн хураамж	47,369.5	40,109.4
118006	Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр	2,182.5	0.0
118009	Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	658,668.8	760,325.4
118011	Бусад татвар	23,465.3	2,467.6
1181	**Газрын төлбөр**	**87,618.5**	**193,841.0**
118101	Газрын төлбөр	87,618.5	138,909.7
118102	Дуудлага худалдаа	0.0	54,931.3
1182	**Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр**	**409,414.7**	**135,371.6**
118202	Ан амьтны нөөц ашигласны төлбөр	399,542.4	125,280.0
118203	Ус, рашааны нөөц ашигласны төлбөр	9,872.3	10,091.6

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
12	**ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО**	**867,682.7**	**944,865.2**
120	**Нийтлэг татварын бус орлого**	**867,682.7**	**944,865.2**
120003	Торгуулийн орлого	442,181.3	177,615.0
120004	**Төсөв байгууллагын өөрийн орлого**	**425,501.4**	**767,250.1**
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	424,474.2	61,700.1
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	1,027.2	705,550.0
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**8,378,190.5**	**1,307,563.6**
1310	**Улсын төвлөрсөн төсвөөс**	**134,771.9**	**73,037.9**
131003	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	134,771.9	73,037.9
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	**407,653.1**	**153,422.5**
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	390,836.1	124,014.2
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	16,817.0	29,408.3
1320	**Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих**	**7,835,765.5**	**1,081,103.2**
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	7,187,546.7	0.0
132007	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	648,218.8	1,081,103.2
II	**НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	**16,194,681.9**	**10,444,780.7**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**16,194,681.9**	**10,444,780.7**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**8,059,198.0**	**8,470,105.6**
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	**1,470,594.6**	**1,296,454.6**
210101	Үндсэн цалин	782,329.2	953,525.4
210102	Нэмэгдэл	0.0	267,151.7
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	0.0	61,947.5
210104	Урамшуулал	12,000.0	13,830.0
210105	Гэрээт ажлын хөлс	676,265.4	0.0
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	**181,557.9**	**155,192.6**
210201	Тэтгэврийн даатгал	125,839.3	104,229.7
210202	Тэтгэмжийн даатгал	14,362.7	12,904.9
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	11,213.2	10,274.5
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	2,592.1	2,511.8
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	27,550.6	25,271.7
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	**3,849,082.6**	**4,785,963.6**
210301	Гэрэл, цахилгаан	249,474.7	334,245.4
210302	Түлш, халаалт	3,054,717.3	3,835,898.8
210303	Цэвэр, бохир ус	466,586.0	504,123.9
210304	Байрны түрээс	78,304.6	111,695.4
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	**797,825.5**	**890,429.9**
210401	Бичиг хэрэг	18,314.0	21,164.5
210402	Тээвэр, шатахуун	43,847.6	58,137.7
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	12,463.2	14,001.0
210404	Ном, хэвлэл	387.0	9,228.5
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	718,000.0	778,800.0
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	4,813.7	9,098.2
2105	**Нормативт зардал**	**10,091.9**	**19,766.7**
210502	Хоол, хүнс	10,091.9	9,908.7
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	0.0	9,858.0
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	**109,454.6**	**270,995.6**
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	199.9	0.0
210602	Тавилга	0.0	250.0
210604	Урсгал засвар	109,254.7	270,745.6
2107	**Томилолт, зочны зардал**	**0.0**	**4,754.0**
210702	Дотоод албан томилолт	0.0	4,754.0
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	**489,403.0**	**401,600.3**
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	488,568.3	401,310.3
210803	Даатгалын үйлчилгээ	592.0	0.0
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	242.7	290.0
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	**1,151,188.1**	**644,948.3**
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	1,149,688.1	635,004.3
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	1,500.0	9,944.0

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	**8,135,483.9**	**1,974,675.1**
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	**84,128.3**	**70,314.7**
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	20,022.1	0.0
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	57,048.1	0.0
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	7,058.1	70,314.7
2134	**Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт**	**7,337,745.8**	**76,546.6**
213401	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт төсөвт байгууллага	7,187,546.7	0.0
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	134,771.9	73,037.9
213405	Нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	15,427.2	3,508.6
2135	**Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг**	**713,609.8**	**1,827,813.9**
213505	Төсвийн ерөнхийлөн захирагч хооронд хийсэн санхүүжилт	713,609.8	1,827,813.9
III	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(I)-(II)**	**1,283,871.5**	**1,842,587.4**
V	**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (V)**	**963,113.1**	**1,882,039.7**
22	**ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ**	**963,113.1**	**1,882,039.7**
2200	**Дотоод эх үүсвэрээр**	**963,113.1**	**1,882,039.7**
220001	Барилга байгууламж	930,563.3	1,821,107.2
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	32,549.8	60,932.5
VI	**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VI)=(IV)-(V)**	**-963,113.1**	**-1,882,039.7**
VIII	**НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VIII)=(III)+(VI)+(VII)**	**320,758.4**	**-39,452.3**
101	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	1,085,696.0	1,406,454.4
20	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	1,406,454.4	1,367,002.1

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

/мянган төгрөг/

Код	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Хувь
II	**НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	**10,147,980.9**	**9,615,396.1**	**532,584.8**	**94.8**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**8,897,272.1**	**8,451,438.9**	**445,833.2**	**95.0**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**8,826,672.1**	**8,381,124.2**	**445,547.9**	**95.0**
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	**1,345,663.8**	**1,296,454.6**	**49,209.2**	**96.3**
210101	Үндсэн цалин	1,001,965.7	953,525.4	48,440.3	95.2
210102	Нэмэгдэл	267,151.7	267,151.7	0.0	100.0
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	61,947.5	61,947.5	0.0	100.0
210104	Урамшуулал	14,598.9	13,830.0	768.9	94.7
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	**168,000.1**	**155,192.6**	**12,807.5**	**92.4**
210201	Тэтгэврийн даатгал	114,213.9	104,229.7	9,984.2	91.3
210202	Тэтгэмжийн даатгал	13,443.7	12,904.9	538.8	96.0
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	10,758.0	10,274.5	483.5	95.5
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	2,689.5	2,511.8	177.7	93.4
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	26,895.0	25,271.7	1,623.3	94.0

Код	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Хувь
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	**4,868,319.4**	**4,785,963.6**	**82,355.8**	**98.3**
210301	Гэрэл, цахилгаан	367,659.6	334,245.4	33,414.2	90.9
210302	Түлш, халаалт	3,858,010.3	3,835,898.8	22,111.5	99.4
210303	Цэвэр, бохир ус	530,949.5	504,123.9	26,825.6	94.9
210304	Байрны түрээс	111,700.0	111,695.4	4.6	100.0
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	**904,518.6**	**891,038.0**	**13,480.6**	**98.5**
210401	Бичиг хэрэг	21,348.3	21,164.5	183.8	99.1
210402	Тээвэр, шатахуун	60,353.5	58,137.7	2,215.8	96.3
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	24,916.8	14,001.0	10,915.8	56.2
210404	Ном, хэвлэл	10,000.0	9,836.6	163.4	98.4
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	778,800.0	778,800.0	0.0	100.0
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	9,100.0	9,098.2	1.8	100.0
2105	**Норматив зардал**	**20,092.0**	**19,766.7**	**325.3**	**98.4**
210502	Хоол, хүнс	10,092.0	9,908.7	183.3	98.2
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	10,000.0	9,858.0	142.0	98.6
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	**302,115.9**	**295,612.0**	**6,503.9**	**97.8**
210602	Тавилга	29,599.9	24,866.4	4,733.5	84.0
210604	Урсгал засвар	272,516.0	270,745.6	1,770.4	99.4
2107	**Томилолт, зочны зардал**	**5,850.0**	**4,754.0**	1,096.0	81.3
210702	Дотоод албан томилолт	5,850.0	4,754.0	1,096.0	81.3
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	**295,808.2**	**287,394.4**	**8,413.8**	**97.2**
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	294,770.2	287,104.5	7,665.7	97.4
210803	Даатгалын үйлчилгээ	592.0	0.0	592.0	0.0
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	380.0	290.0	90.0	76.3
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	66.0	0.0	66.0	0.0
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	**916,304.1**	**644,948.3**	**271,355.8**	**70.4**
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	906,304.1	635,004.3	271,299.8	70.1
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	10,000.0	9,944.0	56.0	99.4
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	**70,600.0**	**70,314.7**	**285.3**	**99.6**
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	**70,600.0**	**70,314.7**	**285.3**	**99.6**
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	70,600.0	70,314.7	285.3	99.6
22	**ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ**	**1,250,708.8**	**1,163,957.2**	86,751.6	93.1
220001	Барилга байгууламж	1,250,708.8	1,163,957.2	86,751.6	93.1
III	**ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР**	**10,147,980.9**	**9,630,664.2**	**517,316.7**	**94.9**
31	**УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ**	**1,109,054.9**	**0.0**	1,109,054.9	0.0
310004	Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас санхүүжих	1,109,054.9	0.0	1,109,054.9	0.0
32	**ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ**	**8,617,854.1**	**9,520,564.1**	**-902,710.0**	**110.5**
320001	Орон нутгийн төсвөөс	8,617,854.1	8,439,460.9	178,393.2	97.9
320002	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	0.0	1,081,103.2	-1,081,103.2	
35	**ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС**	**421,071.9**	**110,100.1**	**310,971.8**	**26.1**
350001	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	168,290.0	61,700.1	106,589.9	36.7
350002	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	48,450.0	48,400.0	50.0	99.9
350003	Урьд оны үлдэгдлээс санхүүжих	204,331.9	0.0	204,331.9	0.0
4	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	0.0	205,809.8	-205,809.8	
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	0.0	221,077.9	-221,077.9	
6	**ТӨСВИЙН БУСАД МЭДЭЭЛЛИЙН АНГИЛАЛ**	**139**	**139**	0.00	
61	**БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО**	**3**	**3**	0.00	
610001	Төсвийн байгууллага	3	3	0.00	
62	**АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО**	**68**	**68**	0.00	
620001	Удирдах ажилтан	15	15	0.00	
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	33	33	0.00	
620003	Үйлчлэх ажилтан	20	20	0.00	
65	**ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ**	**68**	**68**	0.00	
650001	Төрийн захиргааны албан хаагч (ТЗ)	27	27	0.00	
650009	Төрийн үйлчилгээний бусад албан хаагч (ТҮ)	28	28	0.00	
650011	Улс төрийн албан хаагч (УТ)	13	13	0.00	

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

/мянган төгрөг/

Код	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он
II	**НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	**407,653,128.20**	**153,422,478.00**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**407,653,128.20**	**153,422,478.00**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**392,225,910.00**	**149,913,860.00**
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	**392,225,910.00**	**149,913,860.00**
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	392,225,910.00	149,913,860.00
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	**15,427,218.20**	**3,508,618.00**
2133	**Олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг**	**15,427,218.20**	**3,508,618.00**
213405	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	15,427,218.20	3,508,618.00
I	**ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР**	**407,653,128.20**	**153,422,478.00**
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	**407,653,128.20**	**153,422,478.00**
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	390,836,128.20	124,014,178.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	16,817,000.00	29,408,300.00
III	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(II)-(I)	0.00	**0.00**
9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	0.00	0.00
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	0.00	0.00

3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА

3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа

Баянхонгор сум нь “Олон улсын чанарын удирдлагын стандартыг нэвтрүүлэх ажлыг үе шаттай хэрэгжүүлэн, иргэдийнхээ ажиллаж амьдрах таатай орчныг бүрдүүлсэн, өндөр мэдлэг, ур чадвартай, мэргэшсэн, төрийн албан хаагчид сахилга хариуцлагатай тогтвортой засаглалыг төлөвшүүлэхэд оршино” гэсэн эрхэм зорилгынхоо хүрээнд үйл ажиллагааныхаа зорилтыг дараах байдлаар тодорхойлжээ. Үүнд:

1. Олон Улсын чанарын тогтолцоог үе шаттай нэвтрүүлж, оновчтой бүтэц орон тоотой болох.
2. Хотын статустай болж, аюулгүй орчныг бүрдүүлсэн ногоон хот болно.
3. Жендерт суурилсан мэргэшсэн, тогтвортой, эвсэг, манлайлагч хамт олныг бүрдүүлнэ.
4. Гадаад орны болон бусад ижил төрлийн байгууллагатай хамтран ажиллаж хамтын ажиллагааг хотын хөгжил рүү чиглүүлнэ.
5. Төрийн албан хаагчдын нийгмийн баталгааг хангана.

3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин

Тайлант хугацаанд байгууллагын үйл ажиллагаа, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлд мөрддөг хууль тогтоомж болон бодлого чиглэлд өөрчлөлт *ороогүй* байна.

Байгууллагын удирдлагын хэрэгжүүлж буй дотоод хяналтаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг авч үзэж, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил гүйцэтгэсний үр дүнд дотоод хяналтын үйл ажиллагааны зохион байгуулалт, хэрэгжилт үр нөлөөтэй байна.

Дотоод аудит/аудиторын чиг үүрэг, түүний гүйцэтгэсэн ажлын талаар ойлголт олж авснаар дотоод аудитын гүйцэтгэсэн ажлыг аудитад ашиглах дотоод аудитораас шууд туслалцаа авах шаардлагагүй гэж үзлээ.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Баянхонгор сумын Засаг даргын 2023 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккруэл сууриар хөтөлж, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн байна.

Тус байгууллага нь 2018 онд аймгийн ЗДТГ-ын Санхүү төрийн сангийн хэлтсээс гаргасан "Төсөвт байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын жишиг баримт бичиг"-ийг үйл ажиллагаандаа ашиглаж, санхүүгийн тайлан бэлтгэхдээ мөрдөж ажиллаж байна.

Тус байгууллагын мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нь холбогдох хууль тогтоомж, нягтлан бодох бүртгэлийн

стандартад нийцсэн, тус байгууллагын үйл ажиллагааны онцлогт тохирсон байна.

3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд

Баянхонгор сумын Засаг даргын 2023 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланг Сангийн сайдын 2015 оны 341 дүгээр тушаалаар баталсан "Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн болон Засгийн газрын санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, тодруулга бэлтгэх журам"-ын дагуу бэлтгэсэн байна.

Тайлант хугацаанд нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогод өөрчлөлт ороогүй байна.

Тайлант оны жилийн эцсийн санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 5,985,699.3 мянган төгрөгөөр буюу 21.0 хувиар *өссөн* байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлангийн үзүүлэлт /мянган төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл		Эцсийн үлдэгдэл		Өөрчлөлт	
	Дүн	Эзлэх хувь	Дүн	Эзлэх хувь	Дүн	Хувь
A	1	2	3	4	5	6
ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	3,106,741.8	62.8%	3,498,231.7	58.4%	391,489.9	12.6%
Мөнгөн хөрөнгө	1,406,454.4	28.4%	1,367,002.1	22.8%	(39,452.3)	-2.8%
Авлага	976,850.1	19.7%	916,877.8	15.3%	(59,972.3)	-6.1%
Урьдчилгаа	-	0.0%	-	0.0%	-	0.0%
Бараа материал	723,437.3	14.6%	1,214,351.8	20.3%	490,914.6	67.9%
ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	1,839,508.9	37.2%	2,487,467.5	41.6%	647,958.7	35.2%
Үндсэн хөрөнгө	2,815,934.1	56.9%	3,595,077.3	60.1%	779,143.3	27.7%
Хуримтлагдсан элэгдэл	(976,425.2)	-19.7%	(1,107,609.8)	-18.5%	(131,184.6)	13.4%
Нийт хөрөнгө	4,946,250.7	100.0%	5,985,699.3	100.0%	1,039,448.6	21.0%
Өр төлбөр	38,479.2	0.8%	37,068.9	0.6%	(1,410.3)	-3.7%
Засгийн газрын оролцоо /Эздийн өмч/	4,907,771.5	99.2%	5,948,630.4	99.4%	1,040,858.9	21.2%
Нийт өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө өмчийн дүн	4,946,250.7	100.0%	5,985,699.3	100.0%	1,039,448.6	21.0%

Эх сурвалж: Баянхонгор сумын санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан

Дээрх хүснэгтээс харахад, өмнөх оны үзүүлэлтээс нөлөө бүхий өөрчлөлт гарсан нь бараа материал, үндсэн хөрөнгийн данс байна.

3.4.1 Мөнгөн хөрөнгө

Мөнгөн хөрөнгийн дансны эцсийн үлдэгдэл 1,367,002.1 мянган төгрөг болж, өмнөх оноос 39,452.3 мянган төгрөгөөр *буурсан* байна.

Хүснэгт 2. Мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэл /мянган төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
31	**МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ ДҮН**	**1,406,454.4**	**1,367,002.1**	**(39,452.3)**
31200	**Банканд байгаа бэлэн мөнгө**	**1,406,454.4**	**1,367,002.1**	**(39,452.3)**
31210	**Төгрөг**	**1,406,454.4**	**1,367,002.1**	**(39,452.3)**
31211	Төрийн сангийн харилцах	1,406,454.4	1,367,002.1	(39,452.3)

Эх сурвалж: Баянхонгор сумын санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан

Мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэлд байгаа 1,367,002.1 мянган төгрөг нь Орон нутгийн хөгжлийн сангийн дансанд 59,372.0 мянга, Хоршоог хөгжүүлэх сангийн дансанд 161,705.9 мянга, орон нутгийн ерөнхий орлогын үлдэгдэл 1,145,924.2

мянган төгрөг байгаа нь тайлант оны татварын давсан орлого 967,531.1 мянга, төсөвт байгууллагуудын буцаан төвлөрүүлсэн 178,393.2 мянган төгрөг байна.

3.5.2 Авлага

Авлага дансны эцсийн үлдэгдэл 916,878.8 мянган төгрөг болж, өмнөх оноос 59,973.2 мянган төгрөгөөр *буурсан* байна.

Хүснэгт 3. Авлагын үлдэгдэл *\/мянган төгрөгөөр/*

Код	Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)	Хувь
33100	Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	431.6	633.4	201.8	0.1
33300	Татаас, санхүүжилтийн авлага	-	-	-	-
33510	**Байгууллагаас авах авлага**	15,633.5	3,849.7	(11,783.8)	0.4
33520	**Хувь хүмүүсээс авах авлага**	-	-	-	-
336	**Зээлийн авлага**	960,785.0	912,394.7	(48,390.3)	99.5
	Дүн	**976,850.1**	**916,877.8**	**(59,972.3)**	**100.0**

Эх сурвалж: Баянхонгор сумын санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан

Тайлант онд авлага дансны үлдэгдэл буурсан шалтгаан нь хоршоо хөгжүүлэх сангийн зээлийг төлж барагдуулсан, мөн ЗДТГ-ын нэмэлт санхүүжилтийн авлага буурсантай холбоотой байна.

Хүснэгт 4. Авлагын үлдэгдэл /байгууллагаар/ *\/мянган төгрөгөөр/*

Д.д	Байгууллагуудын нэр	Авлагын эхний үлдэгдэл	Авлагын эцсийн үлдэгдлийн ДҮН	Зөрүү	Хувь
1	Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал	431.6	633.4	201.8	0.1
2	Засаг даргын тамгын газар	15,633.5	3,493.6	(12,139.9)	0.4
3	Орон нутгийн хөгжлийн сан		356.1	356.1	0.0
4	Хоршоо хөгжүүлэх сан	960,785.0	912,394.7	(48,390.3)	99.5
	НИЙТ ДҮН	**976,850.1**	**916,877.8**	**(59,972.3)**	**100.0**

Эх сурвалж: Баянхонгор сумын санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан

Нийт авлагын 99.5 хувь буюу 912,394.7 мянган төгрөгийг хоршоо хөгжүүлэх сангийн авлага, 0.4 хувь буюу 3,493.6 мянган төгрөгийн нэмэлт санхүүжилтийн авлага байна.

3.5.4 Бараа материал

Бараа материалын дансны эцсийн үлдэгдэл 1,214,351.9 мянган төгрөг болж, өмнөх оноос 490,914.6 мянган төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт 5. Бараа материалын үлдэгдэл */ мянган төгрөгөөр/*

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)	Хувь
Мал амьтад	-	13,111.1	13,111.1	1.1
Бичиг хэргийн материал	20,112.6	21,086.6	974.0	1.7
Аж ахуйн материал	69,847.6	249,665.1	179,817.5	20.6
Сэлбэг хэрэгсэл	14,192.5	23,887.5	9,695.0	2.0
Барилгын засварын материал	820.0	820.0	-	0.1
Бусад хангамжийн материал	57,863.6	88,098.6	30,235.0	7.3
Нөөцийн бараа	560,601.0	817,683.0	257,082.0	67.3
Дүн	**723,437.3**	**1,214,351.9**	**490,914.6**	**100.0**

Эх сурвалж: Баянхонгор сумын санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан

Бараа материалын дансны үлдэгдэл 1,214,351.9 мянган төгрөг болж өмнөх оноос 490,914.6 мянган төгрөгөөр өссөн нь сумын ЗДТГ 230,253.5 мянга, Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал 3,579.1 мянга, орон нутгийн хөгжлийн сангийн нөөцийн бараа данс 257,082.0 мянган төгрөгөөр нэмэгдсэн нь голлох нөлөө үзүүлж байна.

Хүснэгт 6. Бараа материалын үлдэгдэл */мянган төгрөгөөр/*

Бараа материалын орлого, зарлагын үзүүлэлт	Дүн
2023 оны эхний үлдэгдэл	**723,437.3**
Нэмэгдсэн	**1,924,177.2**
Худалдан авсан	1,781,434.1
Шилжүүлэн авсан	142,743.1
Хасагдсан	**1.433.262.6**
Худалдсан, зарцуулсан	312,664.0
Шилжүүлсэн	1,120,598.6
2023 оны эцсийн үлдэгдэл	**1,214,351.8**

Эх сурвалж: Баянхонгор сумын санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан

Тайлант онд нийт нэмэгдсэн 1,924,177.2 мянган төгрөгийн бараа материалын 1,781,434.1 мянган төгрөгийн хөрөнгийг төсвийн хөрөнгөөр худалдан авч, 142,743.1 мянган төгрөгийн шилжүүлсэн авсан хөрөнгөөс улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар 135,113.3 мянга, сумын ОНХС-ийн хөрөнгөөр 7,629.7 мянган төгрөгийн хөрөнгийг ЗДТГ-т шилжүүлэн авч бүртгэсэн байна.

Мөн тайлант онд нийт 312,664.0 мянган төгрөгийн бараа материалыг зарцуулж, Баянхонгор тохижилт үйлчилгээ ОНӨААТҮГ-т нийт 511,441.6 мянга, Баянхонгор-Эрчим хүч ЦТХХК-д 90,000.0 мянга, Чандмань-Баянхонгор ХК-д 124,326.2 мянга, сумын ЗДТГ-т 344830.8 мянга, Цэвэр хот ОНӨААТҮГ-т 15,000.0 мянга, сургууль, цэцэрлэгүүд болон бусад байгууллагуудад 35,000.0 мянга, нийт 1,120,598.6 төгрөгийн бараа материалыг шилжүүлсэн байна.

3.5.6 Үндсэн хөрөнгө

Үндсэн хөрөнгийн дансны эцсийн үлдэгдэл 3,595,077.3 мянган төгрөг болж, өмнөх оноос 779,143.3 мянган төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт 7. Үндсэн хөрөнгийн үлдэгдэл /мянган төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)	Хувь
БИЕТ ХӨРӨНГӨ	**2,725,107.1**	**3,504,250.3**	**779,143.3**	**97.5**
Барилга байгууламж, орон сууц	1,866,032.0	2,085,515.9	219,483.9	58.0
Тээврийн хэрэгсэл	208,135.2	242,196.2	34,061.0	6.7
Машин тоног төхөөрөмж	359,907.8	417,171.7	57,263.9	11.6
Тавилга эд хогшил	273,658.8	294,058.3	20,399.5	8.2
Номын фонд	473.3	1,081.4	608.1	0.0
Бусад үндсэн хөрөнгө	16,900.0	464,226.8	447,326.8	12.9
БИЕТ БУС ХӨРӨНГӨ	**90,827.0**	**90,827.0**	**-**	**2.5**
Программ хангамж	4,375.0	4,375.0	-	0.1
Бусад биет бус хөрөнгө	86,452.0	86,452.0	-	2.4
	2,815,934.1	**3,595,077.3**	**779,143.3**	**100.0**

Эх сурвалж: Баянхонгор сумын санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан

Үндсэн хөрөнгө дансны үлдэгдэл 3,595,077.3 мянган төгрөг болж, өмнөх оноос 779,143.3 мянган төгрөгөөр нэмэгдсэн бөгөөд 447,326.8 мянган төгрөгийн бусад үндсэн хөрөнгө, 219,483.9 мянган төгрөгийн барилга байгууламжийг сумын ЗДТГ болон Шаргалжуут тосгоны захирагчийн ажлын албанд шилжүүлэн авч бүртгэсэн нь нь голлох нөлөө үзүүлж байна

Хүснэгт 8. Үндсэн хөрөнгийн үлдэгдэл */мянган төгрөгөөр/*

Байгууллагуудын нэрс	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)	Хувь
Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал	100,383.5	97,233.3	(3,150.2)	2.7
Засаг даргын тамгын газар	2,378,500.4	3,080,799.3	702,298.9	85.7
Шаргалжуут тосгоны ЗАА	337,050.1	417,044.8	79,994.7	11.6
Дүн	**2,815,934.0**	**3,595,077.4**	**779,143.4**	**100.0**

Эх сурвалж: Баянхонгор сумын санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан

Тайлант онд нэмэгдсэн 845,299.7 мянган төгрөгийн үндсэн хөрөнгийн 92.8 хувь буюу 784,367.2 мянган төгрөгийн хөрөнгийг үнэ төлбөргүй хүлээн авсан байна. Үүнд: Сумын ЗДТГ-т сумын орон нутгийн хөгжлийн сангийн эх үүсвэрээр 189,483.9 мянган төгрөгийн барилга байгууламж, 20,000.0 мянган төгрөгийн машин тоног төхөөрөмж, аймгийн Орон нутгийн хөгжлийн сангийн эх үүсвэрээр 426,669.6 мянган төгрөгийн бусад үндсэн хөрөнгө, улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар 30,625.5 мянган төгрөгийн машин тоног төхөөрөмж, сумын ИТХ-ын гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээний зардлаас 7,510.0 мянган төгрөгийн тоног төхөөрөмжийг хуваарилсан.

Шаргалжуут тосгоны захирагчийн ажлын албанд сумын орон нутгийн хөгжлийн сангийн эх үүсвэрээр 50,657.2 мянган төгрөгийн барилга байгууламж, бусад эх үүсвэрээс 58,571.0 мянган төгрөгийн тээврийн хэрэгсэл, сумын ИТХ-ын гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээний зардлаас 850.0 мянган төгрөгийн тоног төхөөрөмжийг үнэ төлбөргүй шилжүүлсэн бүртгэсэн бөгөөд нийт 57,796.4 мянган төгрөгийн хөрөнгийг акталж, 8360.0 мянган төгрөгийн хөрөнгийг шилжүүлсэн байна.

Хүснэгт 9. Үндсэн хөрөнгө */мянган төгрөгөөр/*

2023 оны эхний үлдэгдэл	**2,815,934.1**
Нэмэгдсэн	**845,299.7**
Худалдан авсан	60,932.5
Бусад	784,367.2
Хасагдсан	**66,156.4**
Акталсан	57,796.4
Шилжүүлсэн	8,360.0
2023 оны эцсийн үлдэгдэл	**3,595,077.3**

Эх сурвалж: Баянхонгор сумын санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан

3.5.7 Өр төлбөр

Нийт өр төлбөрийн дансны эцсийн үлдэгдэл 37,068.9 мянган төгрөг болж, өмнөх оноос 1,410.3 мянган төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт 10. Нийт өр төлбөрийн үлдэгдэл / мянган төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)	Хувь
41	**БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР**	**38,479.2**	**37,068.9**	**(1,410.3)**	**100.0**
41310	Ажилчидтай холбогдсон өглөг	248.4	388.2	139.8	1.0
41320	Бараа үйлчилгээний зардлын өглөг	9.5	9.5	-	0.0
41361	Байгууллагад төлөх өглөг	38,221.3	36,498.4	(1,722.9)	98.5
41362	Хувь хүмүүст төлөх өглөг	-	172.8	172.8	0.5

Эх сурвалж: Баянхонгор сумын санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан

Богино хугацаат өр төлбөр нь 37,068.9 мянган төгрөгийн үлдэгдэлтэй бөгөөд үүнд сургууль, цэцэрлэгийн тогтмол зардлын өглөг 10,443.4 мянга, Орон нутгийн хөгжлийн сангийн байгууллагад өгөх өглөг 25,935.0 мянга, хоршоо хөгжүүлэх сангийн ХХОАТ-ын өглөг 120 мянга, ИТХ-ын ажилчидтай холбоотой өглөг 388.2 мянга, бараа үйлчилгээний өглөг 9.5 мянга, ЗДТГ-ын хувь хүнд өгөх өглөг 172.8 мянган төгрөг байна.

Хүснэгт 11. Өглөгийн дансны үлдэгдэл */мянган төгрөгөөр/*

Байгууллагуудын нэр	Өглөгийн эхний үлдэгдэл	Өглөгийн эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)	Хувь
Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал	9.5	397.7	388.2	1.1
Засаг даргын тамгын газар	248.4	172.8	(75.6)	0.5
Орон нутгийн хөгжлийн сан	38,221.3	25,935.0	(12,286.3)	70.0

Сургууль, цэцэрлэг		10,443.4	10,443.4	28.2
Хоршоо хөгжүүлэх сан		120.0	120.0	0.3
ТШЗ-ийн байгууллагын ДҮН	**38,479.2**	**37,068.9**	**(1,410.3)**	**100.0**

Эх сурвалж: Баянхонгор сумын санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан

3.5.10 Засгийн газрын хувь оролцоо

Засгийн газрын хувь оролцоо дансны эцсийн үлдэгдэл 4,361,526.9 мянган төгрөг болж, өмнөх оноос 4,045,665.4 мянган төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт 11. Засгийн газрын хувь оролцоо */мянган төгрөгөөр/*

Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	956,190.3	956,190.3	-
Өмч: - төрийн	956,190.3	956,190.3	-
Хуримтлагдсан үр дүн	3,584,785.3	4,625,644.1	1,040,858.9
Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	366,795.9	366,795.9	-
	4,907,771.5	**5,948,630.4**	**1,040,858.9**

Эх сурвалж: Баянхонгор сумын санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан

Засгийн газрын оролцоо дансны үлдэгдэл үлдэгдэл 5,948,630.4 мянган төгрөг болж, өмнөх оноос 1,040,858.9 мянган төгрөгөөр өссөн нь тайлант үеийн үр дүнгээр өссөнтэй холбоотой байна.

3.5.11 Орлогын данс

Сумын ИТХ-ын 2022.12.16-ний өдрийн хуралдаанаар 8/49 дүгээр тогтоолоор сумын төсвийн татварын орлогыг 8,978,738.1 мянга, хүү торгуулийн орлогыг 59,000 мянга, ОНХС-ийн шилжүүлгийг 906,555.2 мянга, төсөвт байгууллагын өөрийн орлогыг 216,740.0 мянга, урд оны үлдэгдлийг 714,331.9 мянга нийт 10,875,365.2 мянган төгрөгөөр баталсан бөгөөд 2023.08.21-ны өдрийн 11/68 дугаар тодотгосон тогтоолоор татварын орлогыг 9,106,822.0 мянга, татварын бус орлогыг 138,846.0 мянга, ОНХС-ийн шилжүүлгийг 1,109,054.9 мянга, төсөвт байгууллагын өөрийн орлогыг 216,740.0 мянга, урд оны үлдэгдлийг 1,404,331.9 мянга нийт 11,975,794.8 мянган төгрөгөөр баталсан байна.

Хүснэгт 12. Орлогын төлөвлөгөө, гүйцэтгэл */мянган төгрөгөөр/*

Орлогын төрөл	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Хувь
1.Татварын орлого	**9,106,822.0**	**10,032,471.5**	**1,038,626.6**	**110.2**
1.1. ЦХТАО /суутган-1/	5,927,230.0	6,971,825.0	1,044,595.0	117.6
1.2.ИОТХ	504,000.0	423,614.2	(80,385.8)	84.1
1.3. Хадгаламжийн хүүгийн орлого	585,600.0	598,302.0	12,702.0	102.2
1.4. Үл хөдлөх эд хөрөнгө борлуулсны албан татвар	343,000.0	304,603.3	(38,396.7)	88.8
1.5.Бууны татвар	9,570.0	10,961.0	1,391.0	114.5
1.6.Улсын тэмдэгтийн хураамж	42,000.0	40,109.4	(1,890.6)	95.5
1.7. Газрын төлбөр	150,000.0	138,909.7	(11,090.3)	92.6
1.8.Ан агнуурын нөөц ашигласны төлбөр	150,000.0	125,280.0	(24,720.0)	83.5
1.9. Хог хаягдлын үйлчилгээний төлбөр	620,200.0	760,325.4	140,125.4	122.6
1.10. ТТАМАТөлбөр	5,000.0		(5,000.0)	-
1.11. Үл хөдлөх эд хөрөнгийн албан татвар	554,400.0	546,757.0	(7,643.0)	98.6
1.12. Малын тоо толгойн албан татвар	37,822.0	46,761.6	8,939.6	123.6
1.13 Газрын дуудлага худалдаа	168,000.0	54,931.3	(113,068.7)	32.7
1.14 Ус рашаан ашигласны төлбөр	10,000.0	10,091.6	91.6	100.9
2.Татварын бус орлого	**138,846.0**	**177,576.1**	**7,120.0**	**127.9**
2.1.Хүү торгуулийн орлого	138,846.0	177,576.1	7,120.0	127.9
Нийт дүн	**9,245,668.0**	**10,210,047.6**	**1,045,746.6**	**110.4**

Эх сурвалж: Баянхонгор сумын ИТХ-ын тогтоол

Сумын төсөвт төвлөрөх татварын орлогыг 1,045,746.6 мянган төгрөгөөр давуулан биелүүлсэн ч орлогын нэр төрлөөр авч үзвэл иргэний орлогоос татвар төлбөр хураамжийн орлого 80,385.8 мянга, үл хөдлөх эд хөрөнгө борлуулсны албан татвар 38,396.5 мянга, улсын тэмдэгтийн хураамжийн орлого 1,890.6 мянга, газрын төлбөр 11,090.6 мянга, ан агнуур 24,720.0 мянга, газрын дуудлага худалдааны орлого 113,068.7 мянга, үл хөдлөх эд хөрөнгийн татвар 7,643.0 мянга, түгээмэл тархацтай ашигт малтмал 5,000.0 мянга, нийт 282,195.2 мянган төгрөгөөр тус тус тасарсан байна.

3.5.12 Зардлын данс

Тайлант онд төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн хэрэгжүүлэх 70105, 70106, 70503, 71602, 71801, 71802, 72101 гэсэн кодтой 7 хөтөлбөрт зориулан 10,147,980.9 мянган төгрөгийн төсөв батлагдсанаас 9,615,395.9 мянган төгрөгийг гүйцэтгэлээр зарцуулснаас 8,451,438.7 мянган төгрөгийг урсгал зардалд зарцуулсан бол 1,163,957.2 мянган төгрөгийг хөрөнгийн зардалд зарцуулсан байна.

3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь тус хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

3.5.1 Төсвийн төлөвлөлт

Тус төвлөрүүлэн захирагчийн харьяаны 3 төсвийн байгууллага төсвийн төслийг бэлтгэж, аймгийн СТСХ-т хүргүүлсэн Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын 2022.12.16-ний өдрийн 8/49 дүгээр тогтоолоор нийт 8,844,539.2 мянган төгрөгийг баталсан байна.

Хүснэгт 13. Төсвийн төлөвлөлт *\/мянган төгрөгөөр/*

Байгууллагын нэр	Төсвийн төсөл	Анх батлагдсан төсөв	Зөрүү
Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал	365,727.0	351,145.8	(14,581.2)
Засаг даргын Тамгын газар	1,274,857.1	2,314,937.9	1,040,080.8
Баянхонгор сумын сургуулиуд		3,547,196.9	3,547,196.9
Баянхонгор сумын цэцэрлэгүүд		1,213,841.6	1,213,841.6
Эрүүл мэндийн төв		41,835.5	41,835.5
Шаргалжуут тосгоны ЗАА	57,739.6	58,582.4	842.8
СХСан		268,790.0	268,790.0
ОНХСан		1,048,209.1	1,048,209.1
Нийт дүн	1,698,323.7	8,844,539.2	7,146,215.5

Эх сурвалж: Баянхонгор сумын ИТХ-ын тогтоол

3.5.2 Төсвийн гүйцэтгэл

Тайлант онд төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн хэрэгжүүлэх 7 хөтөлбөрийн арга хэмжээний зардалд сумын ИТХ-ын 2022.12.16-ны өдрийн 8/49 дүгээр тогтоолоор анх 8,844,539.2 мянган төгрөгөөр баталсан бөгөөд 2023.08.21-ний өдрийн 11/68 дугаар тогтоолоор 10,147,980.9 мянган төгрөгөөр баталсан байна.

Нийт зардлын 9,207,846 мянган төгрөгийг татварын болон татварын бус орлогоор, 1,109,054.9 мянган төгрөгийг орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас

олгох санхүүжилтээс, 216,740.0 мянган төгрөгийг үндсэн болон туслах үйл ажиллагааны орлогоос, урьд оны үлдэгдлээс 1,404,331.9 мянган төгрөгийг тус тус санхүүжүүлэхээр төлөвлөжээ.

Гүйцэтгэлээр орон нутгийн төсвөөс 10,147,980.9 мянган төгрөгийн санхүүжилт авч 178,393.2 мянган төгрөгийг буцаан төвлөрүүлсэн байна.

Хүснэгт 14. Хөтөлбөр, арга хэмжээний төлөвлөгөө, гүйцэтгэл */мянган төгрөгөөр/*

Байгууллагын нэр	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Хувь	Төвлөрүүлэлт
Засаг даргын Тамгын газар	3,058,109.40	2,980,127.90	77,981.50	97.5	77,981.50
Иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурал	521,553.40	496,860.68	24,692.72	95.3	24,692.72
Шаргалжуут тосгоны ЗАА	80,747.70	78,066.60	2,681.10	96.7	2,681.10
Хоршоо хөгжүүлэх сан	268,790.00	1,400.00	267,390.00	0.5	-
Сургууль	3,676,649.70	3,646,307.40	30,342.30	99.2	30,292.30
Цэцэрлэг	1,249,586.40	1,210,550.40	39,036.00	96.9	39,036.00
Эрүүл мэндийн төв	41,835.50	38,125.90	3,709.60	91.1	3,709.60
Орон нутгийн хөгжлийн сан	1,250,708.80	1,163,957.20	86,751.60	93.1	-
Нийт дүн	**10,147,980.90**	**9,615,396.08**	**532,584.82**	**94.8**	**178,393.22**

Эх сурвалж: Баянхонгор сумын санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл мянган төгрөг буюу 94.8 хувьтай байгаа нь ЗДТГ-ын төсвийг 77,981.5 мянга, ИТХ-ын төсвийг 24,692.7 мянга, Ерөнхий боловсролын сургуулийн урсгал зардлыг 30,342.3 мянга, сургуулийн өмнөх боловсролын зардал 39,036.0 мянга, Эрүүл мэндийн төвийн төсвийг 3,709.6 мянга, Шаргалжуут тосгоны захирагчийн ажлын албаны төсвийг 2,681.0 мянган төгрөгөөр тус тус зарцуулаагүй нь голлох нөлөөг үзүүлж байна.

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.5-д харуулав.

3.5.3 Нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т “нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна” гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Нэмэлт санхүүжилтийн дансанд дээд шатны төсвийн захирагчаас хуваарилсан 124,014.2 мянга, төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны нэмэлт орлогоор 29,408.3 мянган төгрөгийн санхүүжилтийг олгож, бараа үйлчилгээний зардалд 149,913.9 мянган төгрөгийг зарцуулж, 3,508.6 мянган төгрөгийн орон нутгийн төсөвт буцаан төвлөрүүлсэн байна.

Хүснэгт 15. Нэмэлт санхүүжилтийн тайлан /мянган төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	ЗДТГ	ИТХ	Нийт
Нийт нэмэлт санхүүжилтийн орлого	**150,107.5**	**3,315.0**	**153,422.5**
Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	120,699.2	3,315.0	124,014.2
Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	29,408.3		29,408.3
НИЙТ ЗАРЛАГА	**146,613.9**	**3,300.0**	**149,913.9**
Бараа, ажил үйлчилгээний зардал	146,613.9	3,300.0	149,913.9
Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	-	-	-
Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг	-	-	-
ТӨВЛӨРҮҮЛСЭН	**3,493.6**	**15.0**	**3,508.6**

Эх сурвалж: Баянхонгор сумын санхүүгийн нэгтгэсэн нэмэлт санхүүжилтийн тайлан

Нэмэлт төсвийн тайланг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.6-д харуулав.

3.5.4 Асуудлын онцолсон хэсэг ба бусад асуудлын хэсэг

Сумын засаг даргын нөөц санг 175,000.0 мянган төгрөгийг баталж, гүйцэтгэлээр 174,987.3 мянган төгрөгийг зарцуулсан байна.

Тус байгууллагын 2022 оны жилийн эцсийн нэгтгэсэн санхүүгийн тайланд Баянхонгор аймаг дахь Төрийн аудитын газрын ахлах аудитор М.Алтантуяа санхүүгийн тайлангийн аудит хийсэн бөгөөд тайлант оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн мэдээллийг хамруулаагүй болно.

Сумын засаг даргын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн хүрээнд 7 бүлэг, 16 зорилго, 149 зорилттойгоор төлөвлөж, дэвшүүлсэн зорилтын хүрээнд хэрэгжилтийг 86.1 хувийн гүйцэтгэлтэй үнэлжээ.

3.5.5 Аудитын гол асуудал

Тайлант онд хэрэгжүүлэх хөтөлбөр, арга хэмжээнд зориулан нийт 10,147,980.9 мянган төгрөгийг зарцуулахаар төлөвлөж, гүйцэтгэлээр нийт 9,615,396.1 мянган төгрөгийг зарцуулж, 94.8 хувийн биелэлттэй байна.

Тус сум нь 15 нэр төрлийн орлогоор 9,245,668.0 мянган төгрөг төвлөрүүлэхээс 10,210,047.6 мянган төгрөгийг төвлөрүүлж, нийт орлого 110.4 хувьтай биелүүлж, аймгийн төсөвт 1,827,813.9 мянган төгрөгийг төвлөрүүлсэн.

Сумын ТЕЗ-ийн харьяа байгууллагуудын аудитын явцад хэрэгжүүлэх горим сорилыг төсвийн шатлалд хамаарах байгууллага, нэгж тус бүрээр төлөвлөж хэрэгжүүлсэн бөгөөд аудитын дүн, дүгнэлтийг нэгтгэсэн байдлаар үнэлж, гаргалаа.

Баянхонгор сумын Засаг даргын 2023 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд харьяалагдах 3 төсвийн байгууллага, 2 тусгай сангийн нийт 5 санхүүгийн тайлан нэгтгэгдсэн байна.

Төрийн аудитын байгууллагаас Баянхонгор сумын Засаг даргын харьяа байгууллагад аудит хийсэн хэлбэрийг дараах хүснэгтээр үзүүлэв.

Хүснэгт №16. Төсвийн шууд захирагчийн аудитын дүн

Байгууллагын нэр	Байгууллагын тоо				Аудитын санал дүгнэлтийн төрөл				
			Гүйцэтгэсэн			Үүнээс			
	Хамрагдвал зохих	Хамрагдсан	Бие дааж дүгнэлт гаргасан	Түвэрт хамруулсан	Бүгд	Зөрчилгүй	Хязгаарлалттай	Сөрөг	Санал дүгнэлт өгөхөөс татгалзсан
ЗДТГ	1	1	1		1		1		
ИТХурал	1	1	1		1	1			
Шаргалжуут тосгоны ЗАА	1	1		1					
ОНХС	1	1		1					
СХС	1	1		1					
НИЙТ ДҮН	**5**	**5**	**2**	**3**	**2**				

Эх сурвалж: Төрийн аудитын байгууллагын зөрчлийн нэгтгэл

Сумын 2023 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд харьяа 3 төсвийн байгууллага, 2 тусгай сангийн нийт 5 санхүүгийн тайлан нэгтгэгдсэнээс 3 байгууллагыг түүвэрт хамруулсан.

Нийт илэрсэн зөрчлөөс санхүүгийн тайлангийн 159,567.4 мянга, нийцлийн аудитын асуудалтай холбоотой 545,033.7 мянган төгрөгийн зөрчил илэрчээ. Хүснэгтээр харуулбал:

Хүснэгт №17. Төсвийн шууд захирагчийн алдаа зөрчлийн дүн

Байгууллагын нэр	Нийт алдаа зөрчлийн дүн		Залруулга		Үүнээс: Залруулагдаагүй алдаа, зөрчлийн шийдвэрлэлт					
					Тогтоосон төлбөрийн акт		Өгсөн албан шаардлага		Өгсөн зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Санхүүгийн тайлангийн зөрчил										
ЗДТГ	12	147,272.3			4	17,632.8	8	129,639.5		
Шаргалжуут ЗАА	1	1,608.3			1	1,608.3				
ОНХС	3	10,686.8			3	10,686.8				
СТА зөрчлийн дүн	**16**	**159,567.4**	***0***	***0***	**8**	**29,927.9**	**8**	**129,639.5**	***0***	***0***
СТА-аар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал										
ОНХС	1	545,033.7					1	545,033.7		
Нийцлийн аудитын дүн	**1**	**545,033.7**					**1**	**545,033.7**		
Нийт дүн	**17**	**704,601.1**	**0**	**0**	**8**	**29,927.9**	**9**	**674,673.2**		

Эх сурвалж: Төрийн аудитын байгууллагын зөрчлийн нэгтгэл

Харьяа байгууллагуудын аудитаар илэрсэн зөрчлийг хүснэгтээр дэлгэрэнгүй харуулбал:

Хүснэгт 18: Харьяа байгууллагуудын аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн жагсаалт

№	Алдаа, зөрчлийн товч утга	Мөнгөн дүн	Аудитын байгууллагаас гаргасан шийдэл	Алдаа, зөрчилтэй асуудал гаргасан албан тушаалтны	
				Албан тушаал	Овог нэр
А	1	2	3	4	5
Харьяа төсвийн байгууллагуудын дүн		**704,601.1**			
Засаг даргын тамгын газар		**147,272.3**			
Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл					
1	Тайлант хугацааны 11,12 дугаар сард 66 албан хаагчдаас суутгасан 3870.0 төгрөгийн хамтын санг цалин дээр нэмэгдэл хасахаар суутган тооцож Нийгмийн даатгалд дутуу мэдээлсэн байна.	3,870.0	Албан шаардлага	Дарга, нягтлан бодогч	Г.Хүрэлсүх, Э.Батчимэг
2	Баянхонгор аймаг дахь сум дундын иргэний хэргийн анхан шатны шүүхийн 2022 оны 03 дугаар сарын 09 ний өдөр 111/ШШ2022/0006 дугаар шийдвэрийн дагуу Баянхонгор сумын Засаг даргын Б/25 тоот захирамжаар сумын Засаг даргын нөөц хөрөнгөөс Баянхонгор сумын 5 дугаар цэцэрлэгийн эрхлэгч байсан Б.Ишмаад ажилгүй байсан хугацааны цалинд 11530.1 мянган төгрөгийг олгосон. Энэ нь захиргааны ерөнхий хуулийн 103 дугаар зүйлийн 103.1-т" Иргэн хуулийн этгээдийн хохирлыг барагдуулсны улмаас өөрт учирсан хохирлыг захиргааны байгууллага Иргэний хуулийн 498.5-д заасны дагуу гэм буруутай этгээдээр буцааж төлүүлнэ" гэсэн заалтыг зөрчсөн тул албан шаардлага хүргүүлж байна.	11,530.1	Албан шаардлага	Дарга, нягтлан бодогч	Г.Хүрэлсүх, Э.Батчимэг
3	Тус газрын Тамгын газрын дарга нь нэг удаагийн тэтгэмж урамшууллын зардлаас тушаалын хавсралтад нэр оруулж 100.0 мянган төгрөгийг авсан.	100.0	Төлбөрийн акт	Дарга, нягтлан бодогч	Г.Хүрэлсүх, Э.Батчимэг
4	Нэг удаагийн тэтгэмж урамшууллын зардлаас 65774.6 мянган төгрөгийг Баянхонгор сумын Засаг даргын Тамгын газрын Төрийн албан хаагч, ажилтан нарт буцалтгүй тусламж үзүүлэхэд мөрдөх журам боловсруулан зарцуулсан.	**65,744.6**	Албан шаардлага	Дарга, нягтлан бодогч	Г.Хүрэлсүх, Э.Батчимэг
5	Тайлант хугацаанд Засаг даргын Тамгын газрын албан хаагчдад 14181.0 мянган төгрөгөөр гамшгаас	**14,810.0**	Албан шаардлага	Дарга, нягтлан бодогч	Г.Хүрэлсүх, Э.Батчимэг

№	Алдаа, зөрчлийн товч утга	Мөнгөн дүн	Аудитын байгуул-лагаас гаргасан шийдэл	Алдаа, зөрчилтэй асуудал гаргасан албан тушаалтны	
				Албан тушаал	Овог нэр
	хамгаалах, байгаль орчны албан хаагчдад нормын хувцас хийлгэсэн.				
6	Тайлант хугацаанд багийн Засаг дарга Г.Нямдаваа, мэргэжилтэн Г.Гүндалай нарт 4, 12 дугаар сарууудад ажилласан хоногт ноогдох 299.6 мянган цалин бодож олгоогүй.	**299.6**	Албан шаардлага	Дарга, нягтлан бодогч	Г.Хүрэлсүх, Э.Батчимэг
7	Тайлант хугацаанд гүйлгээгээр 30,714.2 мянган төгрөгийг анхан шатны баримтын бүрдэл хангаагүй байхад сумын Төрийн сангийн мэргэжилтэн, албаны дарга нар гүйлгээг баталж зарцуулсан байна.	**30,714.2**	Албан шаардлага	Дарга, нягтлан бодогч	Г.Хүрэлсүх, Э.Батчимэг
8	БТОЗ ХХК-д цэрэг татлага хулдаасан хэвлэлийн зардал 144.0 мянган төгрөгийг 2 удаа давхардуулан шилжүүлсэн.	**144.0**	Төлбөрийн акт	Дарга, нягтлан бодогч	Г.Хүрэлсүх, Э.Батчимэг
9	Тамгын газрын даргын 2023 оны 03 сарын 01 ний Б/29 тоот тушаалаар жирэмсний, амаржсаны амралт авсан Ц.Нансалмаагийн нийгмийн даатгалын шимтгэлийн мэдээнд 4,5,6 дугаар сарууды мэдээлээгүй, Тамгын газрын даргын 2023 оны 07 дугаар сарын 03-ны өдөр үүргэт ажлаасаа чөлөөлөгдсөн Х.Нямсүрэнгийн 7,8,9 дүгээр сарууд нийгмийн даатгалын шимтгэлийг илүү мэдээлсэн.	**3,300.0**	Албан шаардлага	Дарга, нягтлан бодогч	Г.Хүрэлсүх, Э.Батчимэг
10	Баянхонгор сумын 2023 онд ногоон байгууламж нэмэгдүүлсэн ойн зурвасуудад цас овоолж модны нүх цар дүүргэх овоолох ажлын хийж гүйцэтгэх 14 тоот гэрээг 2023 оны 12 дугаар сарын 15 өдөр байгуулсан гэрээний хэрэгжилтийг дүгнээгүй	**12,600.0**	Төлбөрийн акт	Дарга, нягтлан бодогч	Г.Хүрэлсүх, Э.Батчимэг
11	Тус байгууллагын биет бус хөрөнгийн бүртгэлд тусгасан газар нь Газар хот байгуулалтын газраас ирүүлсэн судалгаанаас 6409009222, 6409010524 нэгж талбарын дугаар бүхий талбай бүртгэлд тусгагдаагүй 5200 м2-аар дутуу зөрүүтэй байна.	**0**	Албан шаардлага	Дарга, нягтлан бодогч	Г.Хүрэлсүх, Э.Батчимэг
12	Тайлант хугацаанд ХХОАТ-ын зардалд 4788.8 мянган төгрөгийг илүү төлсөн, Татварын хэлтэстэй тооцоо нийлээгүй санхүүгийн тайланд авлагаар тусгаагүй.	**4,788.8**	Төлбөрийн акт	Дарга, нягтлан бодогч	Г.Хүрэлсүх, Э.Батчимэг
	Дүн	**147,272.3**			
Шаргалжуут тосгоны захирагчийн ажлын алба		**1,608.3**			
Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл					
1	Ажилчдын 7.8 дугаар сарын нийгмийн даатгалын мэдээг цалингийн цэстээр цалин хөлсний дүнгээс зөрүүтэй мэдээлсэн.	1,608.3	Төлбөрийн акт	Дарга, нягтлан бодогч	Г.Хүрэлсүх, Э.Батчимэг
	Дүн	**1,608.3**			
Орон нутгийн хөгжлийн сан		**555,720.5**			
Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл		**10,686.8**			
1	Баянхонгор аймгийн Замын сангаас 2023.10.13-д "Аймгийн төв доторх эвдэрсэн талбайд замын нөхөөс хийх" ажилд 80,000.0 мянган төгрөгийн эрх шилжин ирж 78,400.0 мянган төгрөг шилжүүлж тендерийн хэмнэлт 1,600.0 мянган төгрөгийг буцааж төвлөрүүлээгүй байна	**1,600.0**	Төлбөрийн акт	Засаг дарга, нягтлан бодогч	Г.Энхбаяр, А.Цагаандолгор
2	Баянхонгор аймгийн Орон нутгийн хөгжлийн сангаас 13 төсөл арга хэмжээний 577,150.0 мянган төгрөг шилжин ирж гүйцэтгэлээр 568,746.2 мянган төгрөгийн шилжүүлж тендерийн хэмнэлт 8406.8 мянган төгрөгийг буцааж төвлөрүүлээгүй байна.	**8,406.8**	Төлбөрийн акт	Засаг дарга, нягтлан бодогч	Г.Энхбаяр, А.Цагаандолгор
3	Аймгийн Орон нутгийн хөгжлийн сангаас аймгийн Засаг даргын А/240 дүгээр захирамжаар "Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих ажлын байрны урамшуулал"-д 130,000.0 мянган төгрөг шилжин ирж 130,680.0 мянган төгрөгийг шилжүүлж 680.0 мянган төгрөгийг илүү зарцуулсан байна.	**680.0**	Төлбөрийн акт	Засаг дарга, нягтлан бодогч	Г.Энхбаяр, А.Цагаандолгор
	Дүн	**10,686.8**			
Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал					
1	Төсөв, өмч, хөрөнгө, мөнгө зарцуулах шийдвэрийн мэдээлэлд 1,114,733.8 мянган төгрөгийн 44 гэрээ байршуулахаас 545,033.7 мянган төгрөгийн 21 гэрээг байршуулаагүй байна.	**545,033.7**	Албан шаардлага өгсөн.	Засаг дарга, нягтлан бодогч	Г.Энхбаяр, А.Цагаандолгор
	Дүн	**545,033.7**			

Эх сурвалж: Төрийн аудитын байгууллагын зөрчлийн нэгтгэл

3.5.6 Төсөл хөтөлбөрийн үе шат, хүрэх үр дүн

Тус төсөл хэрэгжих хугацаанд нийт 7 хөтөлбөрийн арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр нийт 10,147,980.9 мянган төгрөгийн төсөв баталж, гүйцэтгэлээр 9,615,395.9 мянган төгрөгийг зарцуулсан байна.

Хүснэгт 15. Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан */мянган төгрөгөөр/*

Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Хувь
НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	**10,147,980.9**	**9,615,395.9**	**532,585.0**	**94.8**
70105 ОН-ын өөрөө удирд ёсны байгууллага	**521,553.4**	**496,860.6**	**24,692.8**	**95.3**
80101 Үндсэн үйл ажиллагааны зардал	425,766.6	407,164.9	18,601.7	95.6
80802 Ажил олгогчоос олгох тэтгэмж,	600.0	600.0	-	100.0
82201 ГХУСАХЗ	80,000.0	74,791.0	5,209.0	93.5
80825 Багийн ИНХ-ын дарны урамшуулал	15,186.8	14,304.7	882.1	94.2
70106 ОН-ын гүйцэтгэх засаглалын удирдлага	**3,138,857.1**	**3,058,194.4**	**80,662.7**	**97.4**
80101 Үндсэн үйл ажиллагааны зардал	1,183,556.3	1,119,341.2	64,215.1	94.6
80103 Гэрээгээр гүйцэтгүүлэх ажил үйлчилгээ	143,000.0	139,841.2	3,158.8	97.8
80106 Баг, хорооны ҮАЗардал	515,229.6	505,119.7	10,109.9	98.0
80802 Ажил олгогчоос олгох тэтгэмж,	70,000.0	69,714.7	285.3	99.6
81102 Орон нутгийн нөөц хөрөнгө	175,000.0	174,987.3	12.7	100.0
81701 Байгаль орчныг хамгаалах, нөхөн сэргээх	273,271.2	270,390.3	2,880.9	98.9
82212 Хур хог хаягдал, орчны бохирдл	778,800.0	778,800.0	-	100.0
70503 Орон нутгийн зорилтот ХОруулал	**1,250,708.8**	**1,163,957.2**	**86,751.6**	**93.1**
80904 Нийгмийн зориулалттай барилга	103,831.9	45,332.7	58,499.2	43.7
83401 ОНХС - Итгэлцүүрээр олгох	947,346.1	919,394.4	27,951.7	97.0
83405 ОНХС - Малын тоо толгойн албан татвар	37,822.0	37,521.3	300.7	99.2
83406 ОНХС - Бусад	161,708.8	161,708.8	-	100.0
71602 Эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ	**41,835.5**	**38,125.9**	**3,709.6**	**91.1**
80112 Нийтлэг үйлчилгээ	41,835.5	38,125.9	3,709.6	91.1
71801 Сургуулийн өмнөх боловсрол	**1,249,586.4**	**1,210,550.4**	**39,036.0**	**96.9**
80112 Нийтлэг үйлчилгээ	1,249,586.4	1,210,550.4	39,036.0	96.9
71802 Ерөнхий боловсрол	**3,676,649.7**	**3,646,307.4**	**30,342.3**	**99.2**
80112 Нийтлэг үйлчилгээ	3,676,649.7	3,646,307.4	30,342.3	99.2
72101 Жижиг дунд үйлдвэрлэлийг дэмжих	**268,790.0**	**1,400.0**	**267,390.0**	**0.5**
82611 Жижиг дунд үйлдвэрийг дэмжих	268,790.0	1,400.0	267,390.0	0.5

Эх сурвалж: Баянхонгор сумын Засаг даргын нэгтгэсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

4. АУДИТЫН ТАЙЛАН

4.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д “Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана.” гэж заасны дагуу Баянхонгор сумын Засаг даргын 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх нэгтгэсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд аудит хийгдэх байгууллага, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал, аудитаар илрүүлсэн буруу илэрхийлэл, түүнийг шийдвэрлэсэн байдал, дараагийн аудитаар анхаарах асуудал болон аудиторын дүгнэлт, дүгнэлтийн үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав.

Аудитыг Баянхонгор аймаг дахь Төрийн аудитын газрын аудитор Б.Нарангэрэл гүйцэтгэж, хяналтыг ахлах аудитор М.Алтантуяа, дарга, тэргүүлэх аудитор Б.Мөнхбат нар тус тус хэрэгжүүлсэн.

2023 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайланд аудит хийлгэх хүсэлтийг Баянхонгор аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2023 оны 01 дүгээр сарын 03-ний өдрийн 1/01 дүгээр албан бичгээр ирүүлсэн байна.

4.2 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр 2023 оны жилийн эцсийн санхүүгийн нэгтгэсэн үр дүнгийн тайлангийн нийт зардлыг сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэл “Дунд” гэж үнэлэн материаллаг байдлын түвшнийг 1.0 хувиар тогтоов.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг 2022 оны нэгтгэсэн үр дүнгийн тайлангийн нийт зардал 9,110,550.4 мянган төгрөгөөс 1.0 хувиар буюу 91,105.5 мянган төгрөгөөр, гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг төлөвлөлтийн материаллаг байдлын 70 хувиар буюу 63,773.9 мянган төгрөгөөр тогтоосон.

Тогтоосон төлөвлөлтийн ерөнхий материаллаг байдлыг гүйцэтгэлийн үе шатанд хянаж үзээд шинэчлэн тогтоох шаардлагагүй гэж үзсэн.

4.5 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт

Баянхонгор сумын Засаг даргын харьяа төсвийн шууд захирагчийн санхүүгийн тайлангийн аудитаар “Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил илрээгүй байна.

Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль хэрэгжиж эхэлсэнтэй холбоотойгоор тус сумын хөрөнгө оруулалтын төсөв, төлөвлөгөөнд захиргааны зориулалттай шинээр байшин барилга тусгаагүй байгаа нь Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.1 “Гэнэтийн болон давагдашгүй хүчин зүйл болон бусад шалтгаанаар ашиглах боломжгүй болохыг тогтоосон тухай эрх бүхий байгууллагын дүгнэлт, шийдвэр гарснаас бусад тохиолдолд захиргааны зориулалтаар барилга шинээр барихыг хориглоно” гэсэн заалттай нийцэж байна.

4.6 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайланд өгөх аудиторын дүгнэлтээс тусад нь салгах хэрэгтэй гэж заасан байна.

4.6.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Шилэн дансны цахим хуудаст мэдээлбэл зохих 155 мэдээллээс тухай бүр мэдээлсэн байдлыг шалгахад тус сумын Орон нутгийн хөгжлийн сан нь хуулийн 6.4.8-д заасан төсөв, өмч, хөрөнгө, мөнгө зарцуулах шийдвэрийн мэдээлэлд 1,114,733.8 мянган төгрөгийн 44 гэрээ байршуулахаас 545,033.7 мянган төгрөгийн 21 гэрээг байршуулаагүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Шилэн дансны тухай хуулийг хэрэгжүүлж, мэдээллийг шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудаст хугацаанд нь бүрэн байршуулах албан шаардлагыг хүргүүлсэн.

4.7 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

4.7.1 Завсрын аудитын талаар

Тайлант хугацаан завсрын аудит хийгээгүй болно.

4.7.2 Өмнөх аудитын мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр дүн

Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар төсвийн төвлөрүүлэн захирагчид алдаа зөрчлийг давтан гаргахгүй байх 765,107.5 мянган төгрөгийн 3 зөвлөмж, зөрчлийг арилгах 10,666.5 мянган төгрөгийн 1 албан шаардлага хүргүүлсэн ба хэрэгжилтийг сумын Засаг даргын 2023 оны 06 дугаар сарын 20-ний өдрийн 1/301 тоот албан бичгээр ирүүлж хэрэгжилтийг тооцсон байна.

Хүснэгт 16. Өмнөх аудитаар өгсөн зөвлөмж */ мянган төгрөгөөр/*

Үзүүлэлт	Өмнөх оны илрүүлэлт		Биелэлт		Биелэгдээгүй		Хэрэгжилтийн хувь
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Хувь
Зөвлөмж	3	765,107.5	3	765,107.5	0	0	100
Албан шаардлага	1	10,666.5	1	10,666.5	0	0	100
Нийт	**4**	**775,774.0**	**4**	**775,774.0**	**0**	**0**	**100**

Эх сурвалж: Шийдвэрийн хэрэгжилт

4.8 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

байхгүй

5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар нийт 282,195.2 мянган төгрөгийн 2 зөрчил[1] илэрсэнд алдаа зөрчлийг дахин давтан гаргахгүй байх 1 зөвлөмж, зөрчлийг арилгах 282,195.2 мянган төгрөгийн 1 албан шаардлага өгсөн.

5.1 Албан шаардлага

5.1.1 Илрүүлэлт: Сумын төсөвт төвлөрөх татварын орлогоос иргэнийн орлогоос татвар төлбөр хураамжийн орлогоос 80,385.8 мянга, үл хөдлөх эд хөрөнгө борлуулсны албан татвар 38,396.5 мянга, улсын тэмдэгтийн хураамжийн орлого 1,890.6 мянга, газрын төлбөр 11,090.6 мянга, ан агнуур 24,720.0 мянга, газрын дуудлага худалдааны орлого 113,068.7 мянга, үл хөдлөх эд хөрөнгийн татвар 7,643.0 мянга, түгээмэл тархацтай ашигт малтмал 5,000.0 мянга, нийт 282,195.2 мянган төгрөгөөр тасарсан байна.

[1] Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 23 дугаар зүйлийн 23.8[2], Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5.1.3[3] дахь заалт, мөн үнэлгээ ба хуваарилалт гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Сумын төсөвт төвлөрөх татварын орлогыг үндэслэлтэй төлөвлөж байх, төсөвт бүрэн төвлөрүүлэх албан шаардлагыг хүргүүлэв.

5.2 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1. Дотоод хяналт хариуцлагатай холбоотой асуудал

Илрүүлэлт: Баянхонгор сумын Засаг даргын харьяа төсвийн шууд захирагчийн харьяа байгууллагуудын санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитаар нийт 704,601.1 мянган төгрөгийн зөрчил илэрснээс 29,927.9 мянган төгрөгийн 8 зөрчилд төлбөрийн акт тогтоож, зөрчлийг арилгах 673,674.2 мянган төгрөгийн 9 албан шаардлага хүргүүлсэн байна.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 14.2.10[4] дахь заалтыг зөрчсөн бөгөөд “Нийцсэн бөгөөд зохистой байх” гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Харьяа төсөвт байгууллагуудын санхүү төсвийн үйл ажиллагаанд тавих хяналтыг сайжруулж, хариуцлагыг дээшлүүлэх, төсвийн сахилга батыг дээшлүүлж, өөрийн эрхлэх асуудлын хүрээнд дотоод хяналтыг хэрэгжүүлж ажиллах.

2. Төсвийн орлого бүрдүүлэлттэй холбоотой асуудал

Илрүүлэлт: Баянхонгор сумын төсөвт төвлөрөх орон нутгийн орлогод Шаргалжуут тосгоны рашааны бүсээс хог хаягдлын хураамжийг хуулийн дагуу төвлөрүүлж, орон нутгийн орлогыг нэмэгдүүлэх боломжийг алдсан байна.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 28 дугаар зүйлийн 28.3 дахь заалтыг зөрчсөн бөгөөд “Нийцсэн бөгөөд зохистой байх” гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Баянхонгор сумын төсөвт Шаргалжуут рашаан сувиллын рашааны бүсээс хог хаягдлын хураамжийг төвлөрүүлж, орон нутгийг орлогыг нэмэгдүүлэх зөвлөмжийг хүргүүлэв.

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг төрийн аудитын байгууллагад 2024 оны 09 дүгээр сарын 01-ний өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

[2] Сум, дүүргийн төсвийн татварын орлого дараах орлогоос бүрдэнэ
[3] жинхэнэ хэрэгжилтийн
[4] өөрийн эрхлэх асуудлын хүрээнд дотоод аудитын үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		Үүнээс									
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн
Баянхонгор сумын Засаг дарга	2	282,195.2			1	282,195.2	1	0				
Дүн	**2**	**282,195.2**			**1**	**282,195.2**	**1**	**0**				

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс					
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Сумын төсөвт төвлөрөх татварын орлогоос иргэнийн орлогоос татвар төлбөр хураамжийн орлогоос 80,385.8 мянга, үл хөдлөх эд хөрөнгө борлуулсны албан татвар 38,396.5 мянга, улсын тэмдэгтийн хураамжийн орлого 1,890.6 мянга, газрын төлбөр 11,090.6 мянга, ан агнуур 24,720.0 мянга, газрын дуудлага худалдааны орлого 113,068.7 мянга, үл хөдлөх эд хөрөнгийн татвар 7,643.0 мянга, түгээмэл тархацтай ашигт малтмал 5,000.0 мянга, нийт 282,195.2 мянган төгрөгөөр тасарсан байна.	1	282,195.2			1	282,195.2		
Баянхонгор сумын Засаг даргын харьяа төсвийн шууд захирагчийн харьяа байгууллагуудын санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитаар нийт 704,601.1 мянган төгрөгийн зөрчил илэрснээс 29,927.9 мянган төгрөгийн 8 зөрчилд төлбөрийн акт тогтоож, зөрчлийг арилгах 673,674.2 мянган төгрөгийн 9 албан шаардлага хүргүүлсэн байна.	1	0					1	0
ДҮН	**2**	**282,195.2**			**1**	**282,195.2**	**1**	**0**